

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

Contr. II. Vtrum ex natura rei detur differentia Peccati Mortalis & Venialis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

catum est dictum, factum, aut concupitum contra legem eternam.

398. Obijcitur quidem primò, hæc definitio sit per membra plura disjunctivè posita, quod potius Divisioni quàm Definitioni conveniens est. Nam à pluribus membris dividendis abstrahenda est ratio communis, & subjicienda definitioni, priusquam dividatur. R. Quòd hæc definitio non sit ad Regulas Logicas accommodata, compenatur claritate & utilitate illius, quatenus enumerat illa membra, secundum quæ instituitur expeditè examen conscientie de peccatis commissis.

399. Obijcitur 2. Hæc definitione non comprehenditur peccatum Omissionis: hoc enim potest esse sine omni actu, tam interno quàm externo, in sententia probabili, admittente puram omissionem, cui non debet definitio præjudicare. R. Distinguendo antecedens: non comprehenditur formaliter & explicite, concedo; implicite & æquivalenter nego. Nemo enim tam cæcus aut hebes est, qui sciat, se loquendo aut agendo peccare, si lex prohibeat loqui & agere, quin hoc ipso sciat, se quoque peccare, si non loquatur aut non agat, si lex jubeat loqui aut agere, in quocunque tandem illud peccatum consistat. Ergo quoad instructionem sufficienter exprimitur etiam peccatum omissionis.

400. Obijcitur 3. Peccata quæ fiunt contra leges positivas & mutabiles, non comprehenduntur hæc definitione, non enim sunt contra legem eternam. R. Negando assumptum: existat enim lex æterna, ut obediamus præceptis quibuscunque à legitimo Magistratu in tempore & pro tempore latis: jam ergo posito præcepto humano, ponitur materia legis æternæ, quia ponitur aliquid contentum sub illo genere.

Objiciunt aliqui 4. Quidquid est contra legem, est obnoxium pænæ. Non omne peccatum est obnoxium pænæ: ergo non omne peccatum est contra legem. Major est ex terminis clara, in hoc enim consistit Jurisdictio Legislatoris, ut transgressorem subjiciat Justitiæ Vindictivæ, constituendo reum pænæ. Minorem probant. Non minùs est possibile peccatum essentialiter impunibile, quàm est possibile peccatum essentialiter irremissibile: sed hoc est possibile: ergo & illud, sed peccatum essentialiter impunibile est hoc ipso carens reatu pænæ: stultum enim est, fingere aliquem reum pænæ, qui tamen est essentialiter impunibilis. Majorem, (& eadem operâ Minorem) probant argumento sibi familiari, ad varias paradoxas possibilitates aut impossibilitates probandas. Ponamus Deum revelare Petrò, se nolle illi ullum peccatum amplius remittere: revelet itidem Paulo, se ipsum prædestinasse. Non minùs potest discredere & discredendo peccare Paulus quàm Petrus: discredant ergo: peccatum utriusque essentialiter supponit divinam revelationem, quæ cum non possit reddi falsa, hoc ipso peccatum Petri erit es-

sentialiter irremissibile, peccatum Pauli erit essentialiter impunibile pænâ æternâ, & tamen est peccatum mortale.

401. R. Hoc argumento involvi questionem, quibus quidem ingenia discipulorum flagellantur egregiè, sed loco granorum colliguntur paleæ. & tamen non desunt, qui putant se obsequium præstare Deo, Angelis, & hominibus, vulgando typis hæc questionem, tanquam principales in materia de Peccatis, eoque progressi sunt, ut ipsi visum sit probabile, detectum peccatum Luciferi cum suis asseclis, fuisse peccatum essentialiter irremissibile. quod, quia ratio cohareat cum Scriptura, in sensu quo hæc tenent SS. PP. & Interpretibus est intellecta, dum comparat severitatem divinæ Justitiæ non parcens Angelis cum misericordia erga genus humanum, alij viderint.

Fundamentum Objectionis evertemus, Deo dante, in Tractatu de Fide, ubi ostendimus, quidem inter plurima etiam ex hoc capite, summum esse principium, quod hi Recentiores assument, nimirum, omnem revelationem passivum necessariò consistere in talibus signis externis, quæ impossibile sit unquam poni, quin Deus per illa loquatur, illisque essentialiter adaptari illud: *Hæc vox non hominem sonat.* Deinde, si operæ pretium videbitur, in Tract. de Pœnitentiâ ostendemus rationem implicantiæ. tam peccati impunibilis, quàm peccati irremissibilis.

CONTROVERSIA II.

Utrum ex natura rei detur differentia Peccati Mortalis & Venialis.

402. Circa hoc punctum fuerunt varij errores. Primus quidem Pelagij & VVielandi, quos secutus est Calvinus, omne peccatum esse ex natura sua mortale, & promereri pœnam æternam: addit tamen Calvinus, quædam ex Dei misericordia fieri venialia. Alter error est Lutheri de Captiv. Babyl.: quòd omnia Infidelium peccata sint mortalia, baptizatorum verò solum lebelitatis peccatum sit mortale. quem tamen errorem ipsèmet postmodum retractavit. Tertius error erat quorundam Catholicorum, & tribuitur Gersoni lect. 1. de vita spirit. omne peccatum esse ex natura sua mortale, quædam tamen semper reddi venialia, sive perpetrentur à fidei fove ab infideli, eò quòd Deus constituerit ea leviter punire. Damnatus est hic error à Pio V. & Gregorio XIII. inter propositiones Michaelis Bæy, quarum una hæc erat. *Nullum est peccatum ex natura sua veniale, sed omne peccatum meretur pœnam æternam.*

403. Rejiciuntur hi errores communiter hac ratione. Est lumine naturæ perspicuum, inter optimos etiam amicos nonnunquam intercedere aliquas leves offensionculas, quas tamen amici

cus non posset rationabiliter ita graviter apprehendere, ut propterea dissolveret amicitiam; immo ipsa amicitia semel inita requirit, ut hujusmodi offensivacula, moraliter vix evitabiles, facile remittantur; atqui Deus est amicorum syncretismus, & moraliter est impossibile, nihil illi displicens committere, juxta illud Jacobi 3. *in multis offendimus omnes*. & 1. Jo. *Si dixerimus, quod peccatum non habemus, veritas in nobis non est*: veteris, amicitia Dei debet esse moraliter observabilis, alioquin in effectu perinde esset, ac si esset impossibilis: ergo ex natura rei debent etiam respectu Dei esse quaedam offensivacula leves, & composabiles cum ejus amicitia.

Ceterum, ut cum majori distinctione procedamus, primum est investiganda differentia essentialis inter Mortale & Veniale, praescindendo ab aliis, utrum utraque species deatur, necne, sicut, praequam investigamus, detur aut possit dari numerus tam finitus quam infinitus, prius definienda est differentia finiti ab infinito. Deinde videndum erit, an ex natura rei deatur utraque species.

404. DICO 1. Differentia inter Peccatum Mortale & Veniale, non potest ultimum & universaliter desumi ex objecto directo illius actus, qui dicitur esse peccatum Mortale vel Veniale; nempe quasi omne & solum illud esset Mortale, cujus objectum directe voluitur exigit graviter displicere Deo, illud verò veniale, cujus objectum exigit leviter displicere Deo. Probatur. Sunt aliqua objecta, quae ex se non exigunt graviter displicere Deo, immò ne quidem leviter, eo quod sint objecta indifferentia, quae seclusa omni prohibitione positiva, possent ex natura rei licite amari; cujusmodi est comestio suillae, &c. possunt tamen hujusmodi objecta evadere objectum directum peccati mortalis, si ex fine, quem Deus libere intendit, graviter prohibeantur. E contra sunt aliqua objecta, quae ex natura rei exigunt esse graviter prohibita, v. g. polygamia, fornicatio, repudium &c. & tamen possunt fieri licita, si hoc fiat per dispensationem propriè dictam, siue non, (de quo praeced. lib. dictum est) ergo possent etiam reddi solum venialiter illicita: ergo ex objecto directo non potest ultimè & universaliter desumi differentia inter Mortale & Veniale.

405. DICO 2. Non rectè explicatur differentia Peccati Mortalis & Venialis per hoc, quod Mortale sit impossibile, saltem ex natura rei, cum gratia sanctificante, peccatum verò Veniale sit ex natura sua composibile. Probatur. Impossibilitas peccati cum Gratia Sanctificante, est praedicatum quoddam secundum, & est quaedam imperfectio ipsius actus peccaminosi: ergo non potuit primò & per se intendi, sed debet fundari in aliquo praedicato anteriore magis primo, ex quo impossibilitas cum gratia deducatur: sicut impossibilitas amoris cum odio ejusdem objecti non est

primum praedicatum amoris, nec bene explicaretur differentia amoris per impossibilitatem cum odio, quia fundatur in alio praedicato, nempe in certo modo tendendi.

406. DICO 3. Differentia Peccati Mortalis à Veniali, consistit in hoc, quòd sit voluntaria seu affectiva aversio à Deo ut ultimo fine, praefendo nimirum illi, ejusque possessioni Bonum creatum, cujus possessio hic & nunc cognoscitur repugnare cum possessione divinae amicitiae. Sive: est Voluntaria electio Boni creati praeter amicitiam Dei, cum qua cognoscitur repugnare. S. Thomas vocat Deordinationem ab ultimo fine, quatenus homo sciens contemnit gratiam Dei, quae est vita animae. Alij ut P. Esparza, dicunt quòd peccatum mortale avertat simpliciter ab ultimo fine, sicque quantum est de se, reddat hominem irreparabiliter malum, sicut redditur imperiusibilis, qui errat circa prima speculationis principia; quibus aequiparatur quoad operabilia, ultimus finis. Veniale autem non continet in se tantam remotionem à rectitudine debita hic & nunc, quia solum deordinat circa media, retento ordine circa ultimum finem, vi cujus revocari potest à lapsu, sicut qui errat intellectualiter, salvatis primis principiis, potest per ipsa errorem deponere. Alij alijs phrasibus eandem conclusionem exponunt, qui videri possunt apud Oviedo *Tr. 6. Contr. 3. p. 2. n. 13.* cujus loquendi modum secutus sum. Probatur Conclusio, quia nullum aliud antè prius praedicatum assignari potest, unde proveniat exclusio amicitiae divinae, quam Voluntarius illius contemnit, qui inest omni & soli peccato mortali, hoc est, illi actui, quem praecedit dictamen practicum, affirmans, quòd sic operando operans fiat reus inimicitiae divinae.

Restat nunc altera quaestio, cujus sensus est; Utrum sint aliqua objecta, quae ex se non exigant, nisi venialiter, prohiberi, ita ut ex natura rei non inducant gravem obligationem.

407. DICO 4. Dantur objecta, quae ex natura rei non exigunt graviter prohiberi, sed leviter. Probatur. Si omnia quae exigunt prohiberi, exigerent prohiberi graviter, & sub amissione amicitiae divinae, vilesceret amicitia Dei, & esset practice (secluso errore) inastimabilis ab homine: item Natura hominis esset antècedenter ad omnem culpam miserè constituta: haec sunt absurda, ergo & id ex quo sequuntur. Sequela quoad primum membrum probatur. Illud non est practice à nobis aestimabile, quod, secluso errore cognoscitur à nobis esse mortaliter nobis obtentu impossibile, hoc est, tali impossibilitate, quae licet physice posset fallere, defacto tamen nunquam fallit: sed si ex natura rei omnia objecta essent graviter prohibita seu prohibenda, esset amicitia Dei nobis conservatu moraliter impossibilis, & commisso semel peccato mortali, condigna satisfactio esset nobis simpliciter impossibilis, ut dicitur in Tract. de Incarn. ergo si

omne

omne objectum prohibendum esset ex natura sua graviter prohibendum, esset amicitia Dei practice inextinguibilis. Minor probatur in Tract. de Gratia, & adversarij eam supponunt: dicunt enim, ideo Deum defacto aliqua solum venialiter prohibere, quia cognoscit, non esse moraliter omnia evitabilia per ordinaria Gratia auxilia.

Probatur nunc facile secundum membrum majoris propositionis, nempe quod natura hominis esset misere constituta. Illa enim Natura est misere constituta, quae ex natura rei moraliter non potest consequi finem suum, ad quem ex natura ordinatur, qui respectu naturae humanae est felicitas, saltem naturalis, quae utique est impossibilis cum summa miseria, quae incurritur per peccatum mortale, tum ratione culpa, tum ratione poenae annexae: atqui hunc finem non posset Natura humana morali possibilitate consequi. Ergo.

408. Confirmatur, & declaratur exemplo. Si furtum ex. gr. vnius pomi, exigeret graviter prohiberi, deberet in illo verificari regula (quae traditur in Tract. de Justitia) cognoscendi quantitatem damni mortalem seu gravem, illam nimirum esse talem, quae est apta per se causare tristitiam non facile sedabilem, & animi aversionem &c. sed haec regula non verificatur de furto vnius pomi. Ergo.

409. Confirmatur 2. Extraditis lib. praeced. circa Regulam Moralitatis. nam, ut ibi diximus, illud non exigit ex natura rei graviter prohiberi, quod non expedit ita prohiberi: sed multa sunt, quae non expedit graviter prohiberi. Ergo. Minor probatur. Illa non expedit graviter prohiberi, in quorum gravem prohibitionem non fuissent consensuri homines, si antecederet ad omnem casum eventualem, fuissent consulti, ut suffragium ferrent de ponenda prohibitionem: atqui multa sunt, in quorum gravem prohibitionem non fuissent consensuri: ergo non expedit ea ex natura rei graviter prohiberi. Minor est manifesta: quis enim suo suffragio constitueret gravem prohibitionem, cujusvis verbi otiosi, nemini damnosum nisi loquenti, & moraliter inevitabilis? verbo. quis vellet leges ita conditas esse, ut constituerent in morali necessitate excidendi sine legis, qui est felicitas & tranquillitas perpetua?

CONTROVERSIA III.

Quenam Peccata sint ex objecto semper Mortalia.

410. Supponendum est, aliqua peccata esse & dici ex genere suo Mortalia, alia vero ex genere suo Venialia. Illa dicuntur ex genere suo Mortalia, quae semper sunt Mortalia, nisi vel parvitas materiae, vel inadvertentia excuset. Et haec iterum sunt duplicis generis: aliqua enim sunt, quorum genus admittit parvitatem Materiae,

excusantem à mortali, ut furtum, detractio, intemperantia &c. Alia vero, quae nullam recipiunt parvitatem Materiae, ut Blasphemia, odium Dei, infidelitas &c. Illa dicuntur esse Venialia ex genere suo, quae ex objecto formali, proprio ac directo, nunquam ita crescunt in malitia, ut evadant mortalia, sed solum possunt evadere mortalia ex circumstantia transferente ad aliam speciem peccati: v. g. Mendacium, quod, ut quantum precise opponitur Veracitati, & obligationi conformandi verba menti, non evadit unquam grave peccatum, quamvis possit evadere grave ex circumstantia alterius speciei, v. g. gravis nocumens proximi. His suppositis

411. Duplex Regula desiderari potest. Prima, ex qua cognosci possit, quamnam Objectionem Nullam parvitatem Materiae admittant. Secunda ad cognoscendum, quamnam ex genere suo sint Venialia. Vbi iterum monendum est, non posse Regulas tam explicite tradi, ut earum applicatio pro omnibus casibus, & in omni materia sit evidens & indubitabilis.

Quod ad primam Regulam attinet, Summa lib. 2. de Legib. c. 28. n. 32. & Bonacina d. 2. de peccat. q. 3. p. 13. n. 11. & alij, videntur tenere, quod non debeat parvitas Materiae in ijs, quae immediate & directe circa Deum ejusque honorem versantur, ut contingit in odio & contemptu Dei, Infidelitate, Juramento asseritorio falso, Simonia &c. Haec tamen Regula non est universalis, quia non complectitur materiam Luxuria, in qua non datur parvitas Materiae, ut omnes DD. Societatis tenent, & tamen peccatum hoc non versatur immediate & directe circa Deum.

Ferdinandus à Castro Palao To. 1. Tr. 1. d. 1. p. 7. n. 2. existimat, Regulam tandem determinandam esse, ex communi sensu Ecclesiae & fidelium. Fundatur autem, inquit, hic sensus Ecclesiae in naturis ipsarum rerum; aliqua enim ita de se ordinata sunt, ut in qualibet materia reputentur gravissima. Sed quae sunt illa?

412. DICO 1. Illa omnia & sola obiecta non recipiunt parvitatem Materiae, quae, si recipiunt parvitatem Materiae, vel Deus non esset infinite perfectus, vel humano generi gravissimum praedictum crearetur. Probatur Conclusio inductione per ea quae communi sensu imponuntur non recipere parvitatem materiae.

Imprimis Blasphemia non potest esse venialis ex parvitate Materiae, quia quantumvis parum imperfectionis tribuas Deo, vel perfectionis demas, jam hoc ipso Deus non esset summe perfectus, si talis esset, qualem Blasphemus assereret: Vtiterius, si non esset graviter inhonestum, vel in minimo Blasphemare Deum, non esset Deus Ens infinite perfectum, sed esset excogitabile Ens perfectius, nempe, quod sine gravi inhonestate non posset in minimo blasphemari. Eodem modo de Perjurio discurrendum: nam ad infinitam perfectionem Dei ejusque Majestatem spectat, nunquam sine gravi piaculo peccatum in Talem